

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2014. gada 5. jūnijā *

LESD 101. pants — Aizliegtas vienošanās, kas aizliegta ar šo pantu, radīto zaudējumu atlīdzināšana — Zaudējumi, kas radušies tāpēc, ka uzņēmums, neesot aizliegtās vienošanās dalībnieks, tās dēļ ir noteicis augstāku cenu (“Umbrella pricing”) — Cēloņsakarība

Lieta C-557/12

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Oberster Gerichtshof* (Austrija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2012. gada 17. oktobrī un kas Tiesā reģistrēts 2012. gada 3. decembrī, tiesvedībā

Kone AG,

Otis GmbH,

Schindler Aufzüge und Fahrtreppen GmbH,

Schindler Liegenschaftsverwaltung GmbH,

ThyssenKrupp Aufzüge GmbH

pret

ÖBB-Infrastruktur AG.

TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], tiesneši E. Juhāss [*E. Juhász*], A. Ross [*A. Rosas*] (referents), D. Švābi [*D. Šváby*] un K. Vajda [*C. Vajda*],

ģenerālvokāte J. Kokote [*J. Kokott*],

sekretārs V. Turē [*V. Tourrès*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2013. gada 12. decembra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Kone AG* vārdā – *H. Wollmann, Rechtsanwalt*,

— *Otis GmbH* vārdā – *D. Hauck un E. Hold, Rechtsanwälte*,

* Tiesvedības valoda – vācu.

- *Schindler Aufzüge und Fahrtreppen GmbH* un *Schindler Liegenschaftsverwaltung GmbH* vārdā – *A. Traugott* un *S. Riegler*, *Rechtsanwälte*,
 - *ThyssenKrupp Aufzüge GmbH* vārdā – *A. Reidlinger*, *T. Kustor* un *E. Rittenauer*, *Rechtsanwälte*,
 - *ÖBB-Infrastruktur AG* vārdā – *A. Egger*, *Rechtsanwalt*,
 - Austrijas valdības vārdā – *C. Pesendorfer*, pārstāve,
 - Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *P. Gentili*, *avvocato dello Stato*,
 - Eiropas Komisijas vārdā – *G. Meessen* un *P. Van Nuffel*, pārstāvji,
- noklausījusies ģenerālvokātes secinājumus 2014. gada 30. janvāra tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par LESD 101. panta interpretāciju.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *Kone AG* (turpmāk tekstā – “*Kone*”), *Otis GmbH* (turpmāk tekstā – “*Otis*”), *Schindler Aufzüge und Fahrtreppen GmbH* (turpmāk tekstā – “*Schindler Aufzüge und Fahrtreppen*”), *Schindler Liegenschaftsverwaltung GmbH* (turpmāk tekstā – “*Schindler Liegenschaftsverwaltung*”) un *ThyssenKrupp Aufzüge GmbH* (turpmāk tekstā – “*ThyssenKrupp Aufzüge*”), uzņēmumiem, kas bija aizliegto vienošanos attiecībā uz liftu un eskalatoru uzstādīšanu un apkopi dalībnieki vairākās dalībvalstīs, un *ÖBB-Infrastruktur AG* (turpmāk tekstā – “*ÖBB-Infrastruktur*”), *Österreichische Bundesbahnen* (Austrijas dzelzceļi) meitasuzņēmumu, par iespēju pieprasīt tādu zaudējumu atlīdzināšanu, kas radušies, slēdzot līgumus ar uzņēmumiem, kas nebija šo aizliegto vienošanos dalībnieki, piemēroto augsto cenu dēļ.

Atbilstošās tiesību normas

- 3 Austrijas Vispārējā civilkodeksa (*Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch*, turpmāk tekstā – “*ABGB*”) 1295. panta redakcija ir šāda:

“Ikvienai personai ir tiesības prasīt, lai tas, kurš savas vainas dēļ nodarījis zaudējumus, to atlīdzina; zaudējumus var radīt līgumisko saistību pārkāpums vai arī tie var nebūt saistīti ar līgumu.”
- 4 Saskaņā ar *ABGB* 1311. panta otro teikumu par nodarītajiem zaudējumiem atbild tas, kurš “pārkāpis likumu par nejaušu zaudējumu nepieļaušanu” (“aizsargājošs likums”).

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

- 5 Vismaz kopš 80. gadiem *Kone*, *Otis*, *Schindler Aufzüge und Fahrtreppen*, *Schindler Liegenschaftsverwaltung* un *ThyssenKrupp Aufzüge* daudzās dalībvalstīs plašā mērogā piemēroja vienošanos, lai savā starpā sadalītu liftu un eskalatoru tirgu.
- 6 2007. gada 21. februārī Eiropas Komisija uzlika *Kone*, *Otis*, *Schindler Aufzüge und Fahrtreppen* un *Schindler Liegenschaftsverwaltung* naudas sodu EUR 992 miljonu apmērā par to, ka tie bija ar liftu un eskalatoru uzstādīšanu un apkopi saistīto aizliegto vienošanos dalībnieki Beļģijā, Vācijā, Luksemburgā un Nīderlandē.

- 7 Ar 2008. gada 8. oktobra spriedumu *Oberster Gerichtshof* [Augstākā tiesa] kā apelācijas tiesa aizliegto vienošanos lietās apstiprināja 2007. gada 14. decembra rīkojumu, ar kuru *Kartellgericht* (Konkurences tiesa) bija uzlikusi naudas sodus *Kone*, *Otis* un *Schindler Aufzüge und Fahrtreppen*, kā arī divām citām sabiedrībām. Tā kā *ThyssenKrupp Aufzüge* bija izvēlējusies liecināt, lai tiktu piemērota iecietības programma, tad šī sabiedrība nebija atbildētāja saskaņā ar tiesību aktiem aizliegto vienošanos jomā uzsāktajā procedūrā.
- 8 Pamatlietā aplūkotās aizliegtās vienošanās (turpmāk tekstā – “attiecīgā aizliegtā vienošanās”) mērķis bija nodrošināt privileģētajam uzņēmumam augstāku cenu par to, ko tas varētu saņemt normālos konkurences apstākļos. Tās dēļ tika izkropļots tirgus un tostarp cenu izmaiņas salīdzinājumā ar izmaiņām, kādas būtu normālos konkurences apstākļos.
- 9 Iesniedzējtiesas skatījumā šīs aizliegtās vienošanās dalībnieki mēģināja vienoties par vairāk nekā pusi no jauno iekārtu tirdzniecības apjoma visā Austrijas teritorijā. Par vairāk nekā pusi no attiecīgajiem projektiem notika savstarpēja vienošanās tā, lai saskaņotas darbības būtu vismaz trešdaļā no tirgus apjoma. Aptuveni divas trešdaļas saskaņoto projektu tika īstenoti, kā plānots. Atlikušajā trešdaļā gadījumu iepirkuma līgums tika piešķirts trešo personu uzņēmumiem (kuri nav aizliegtās vienošanās dalībnieki) vai aizliegtās vienošanās dalībniekam, kas neievēroja nolīgto piešķiršanas noteikumus, izsakot piedāvājumu par zemāku cenu. Tika konstatētas arī divpusējas piešķiršanas saskaņā ar savstarpējo vienošanos. Attiecīgās aizliegtās vienošanās dalībnieku rīcības dēļ pat pēdējos gados pirms 2004. gada tirgus cenas tikpat kā nemainījās un ieinteresēto personu tirgus daļas palika apmēram tādas pašas.
- 10 Atsaucoties uz “cenu jumta efektu” (“umbrella effect”), *ÖBB-Infrastruktur* lūdz prasītājām pamatlietā atlīdzināt EUR 1 839 239,74 apmērā novērtētos zaudējumus, kas radušies, jo no trešo personu uzņēmumiem, kas nav attiecīgās aizliegtās vienošanās dalībnieki, tā ir pirkusi liftus un slīdceļņus par augstāku cenu, nekā tā būtu noteikta šīs aizliegtās vienošanās neesamības gadījumā, jo šie trešo personu uzņēmumi ir izmantojuši šīs vienošanās esamību, lai palielinātu savas cenas.
- 11 Pirmās instances tiesa *ÖBB-Infrastruktur* prasību noraidīja, toties apelācijas tiesa to apmierināja.
- 12 *Oberster Gerichtshof*, kurā ir vērsušās prasītājas pamatlietā, šaubās par aizliegtās vienošanās dalībnieku atbildības iestāšanās nosacījumiem, ņemot vērā LESD 101. pantu un Tiesas judikatūru, it īpaši spriedumus lietās *Courage* un *Crehan* (C-453/99, EU:C:2001:465), *Manfredi* u.c., (no C-295/04 līdz C-298/04, EU:C:2006:461), kā arī *Pfleiderer* (C-360/09, EU:C:2011:389).
- 13 Atbilstoši Austrijas tiesu judikatūrai personai, kas, pamatojoties uz ārpuslīgumisku atbildību, pieprasa zaudējumu atlīdzināšanu, esot jāpierāda adekvātā cēloņsakarība un saistība ar nelikumību, proti, aizsargājošā likuma pārkāpums ABGB 1311. panta izpratnē.
- 14 Iesniedzējtiesa izklāsta, ka, piemērojot adekvātas cēloņsakarības jēdzienu, zaudējumu nodarītājam ir jānodrošina tādu visu, to skaitā nejausū, seku atlīdzināšana, kuru varbūtējo iestāšanos viņš varēja paredzēt iepriekš, taču netipiskas sekas viņam nav jāatlīdzina. Minētās tiesas skatījumā, ja uzņēmums, neesot aizliegtas vienošanās dalībnieks, izmanto cenu “jumta” efekta priekšrocību, adekvāta cēloņsakarība starp aizliegtu vienošanos un zaudējumiem, kas varbūtēji nodarīti pircējam, nepastāv, jo tad tie būtu netieši zaudējumi – patstāvīga lēmuma, ko, balstoties uz saviem vadības apsvērumiem, pieņēmusi persona, neesot aizliegtas vienošanās dalībniece, netiešs efekts. Tiekot uzskatīts, ka konkurentam radītās sekas tādā situācijā tirgū, kuru ir izveidojuši aizliegtas vienošanās dalībnieki, ekonomiskos slēdzienus, ko viņš no tā izdara attiecībā uz savu uzņēmumu, kā arī savu produkciju, un vadības lēmumus, ko viņš pieņem tostarp, lai noteiktu cenas, lielā mērā nosaka daudzi faktori, kuriem nav nekādas saistības ar šo aizliegto vienošanos.

- 15 Attiecībā uz jautājumu par nelikumību *Oberster Gerichtshof* esot spriedusi, ka atbilstoši doktrīnai par tiesību normas aizsargājošo mērķi faktiskus zaudējumus izraisošs fakts rada pienākumu atlīdzināt zaudējumus tikai tad, ja nelikumība, kas izraisījusi zaudējumus, izriet no līgumsaistību, absolūto tiesību vai aizsargājošo likumu pārkāpuma. Izšķirošais apstāklis tomēr esot noskaidrot, vai kaitējuma nodarītāja pārkāptā norma aizsargā cietušās personas intereses. Tā tas nebūtu cenu “jumta” efekta (“umbrella pricing”) gadījumā, kas nekādā veidā nav saistīts ar nelikumību. Aizliegtās vienošanās dalībnieku prettiesiskās rīcības mērķis esot zaudējumu nodarīšana ikvienam, kurš viņu precī iegādājas par viņu mākslīgi noteiktajām augstajām cenām. Zaudējumi, kas radušies cenu “jumta” dēļ, ir tikai personas, kas nav šīs aizliegtās vienošanās dalībniece, patstāvīga lēmuma, kas balstīts uz pašas vadības apsvērumiem, netiešas sekas.
- 16 Iesniedzējtiesa uzsver, ka jautājums, vai Savienības tiesībās zaudējumi, kas izriet no cenu “jumta” efekta, ir jāatlīdzina, ir ļoti strīdīgs gan Vācijas, gan Austrijas doktrīnā. Savienības tiesību prioritātes dēļ uzdotajam jautājumam esot izšķiroša nozīmība, jo pastāv neskaidrība attiecībā uz to, vai tiesību uz atlīdzību atteikums ir saderīgs ar Tiesas paredzēto efektivitātes principu.
- 17 Līdz ar to *Oberster Gerichtshof* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:
- “Vai LESD 101. pants (EKL 81. pants, EK līguma 85. pants) ir jāinterpretē tādējādi, ka ikviens var prasīt aizliegtās vienošanās dalībniekiem atlīdzināt arī tādus zaudējumus, kurus ir radījis uzņēmums, kas nav aizliegtās vienošanās dalībnieks un kas paaugstinātu tirgus cenu apstākļos pats savas cenas par savām precēm paaugstina vairāk, nekā to būtu darījis, ja aizliegtās vienošanās nebūtu (“umbrella pricing”), un [...] atbilstoši Tiesas paredzētajam efektivitātes principam tiek prasīta šādas prasības apmierināšana saskaņā valsts tiesību aktiem?”
- Par prejudiciālo jautājumu
- 18 Tā kā EK līguma 85. pantam, EKL 81. pantam un LESD 101. pantam ir aptuveni viens un tas pats saturs, būs jāatsaucas tikai uz pašreiz spēkā esošo LESD 101. pantu.
- 19 Uzdodot savu jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai LESD 101. pantam ir pretēja tādu dalībvalsts tiesību aktu interpretācija un piemērošana, saskaņā ar kuru juridisku apsvērumu dēļ tiek kategoriski izslēgti, ka uzņēmumi, kas ir aizliegtās vienošanās dalībnieki, ir civiltiesiski atbildīgi par zaudējumiem, kas radušies tāpēc, ka uzņēmums, kas nav šīs aizliegtās vienošanās dalībnieks, ņemot vērā minētās aizliegtās vienošanās aktivitātes, savas cenas nosaka augstākas, nekā tās būtu, ja aizliegtās vienošanās nebūtu.
- 20 Jāatgādina, ka LESD 101. panta 1. punktam un 102. pantam ir tieša iedarbība attiecībās starp privātpersonām un tie attiecīgajiem tiesību subjektiem rada tiesības, kuras valsts tiesām ir jāaizsargā (skat. spriedumus *BRT* un *Société belge des auteurs, compositeurs et éditeurs*, 127/73, EU:C:1974:25, 16. punkts; *Courage* un *Crehan*, EU:C:2001:465, 23. punkts, kā arī *Manfredi* u.c., EU:C:2006:461, 39. punkts).
- 21 LESD 101. panta pilnīgā efektivitāte un it īpaši tā 1. punktā noteiktā aizlieguma lietderīgā iedarbība būtu apdraudēta, ja jebkura persona nevarētu prasīt atlīdzību par zaudējumiem, kas tai radušies līguma dēļ, vai par rīcību, kas var ierobežot vai izkropļot konkurenci (spriedumi *Courage* un *Crehan*, EU:C:2001:465, 26. punkts; *Manfredi* u.c., EU:C:2006:461, 60. punkts; *Otis* u.c., C-199/11, EU:C:2012:684, 41. punkts, kā arī *Donau Chemie* u.c., C-536/11, EU:C:2013:366, 21. punkts).
- 22 Tādējādi ikviens var prasīt atlīdzību par zaudējumiem, ja pastāv cēloņsakarība starp attiecīgajiem zaudējumiem un aizliegto vienošanos vai darbību, kas aizliegta LESD 101. pantā (spriedumi *Manfredi* u.c. EU:C:2006:461, 61. punkts, kā arī *Otis* u.c., EU:C:2012:684, 43. punkts).

- 23 Tiesības ir ikvienai personai prasīt atlīdzību par tādiem zaudējumiem, kas palielina Savienības konkurences tiesību normu operatīvo raksturu un var atturēt no nolīgumiem vai prakses, kas bieži vien norisinās slepus un var ierobežot vai izkropļot konkurenci, tādējādi veicinot efektīvas konkurences saglabāšanu Eiropas Savienībā (spriedumi *Courage* un *Crehan*, EU:C:2001:465, 27. punkts; *Manfredi* u.c., EU:C:2006:461, 91. punkts; *Pfleiderer*, EU:C:2011:389, 29. punkts; *Otis* u.c., EU:C:2012:684, 42. punkts; kā arī *Donau Chemie* u.c., EU:C:2013:366, 23. punkts).
- 24 Nepastāvot Savienības tiesiskajam regulējumam attiecīgajā jomā, katras dalībvalsts tiesību sistēmā ir jānosaka noteikumi, ar kādiem īstenot tiesības pieprasīt atlīdzību par zaudējumiem, kas radušies ar LESD 101. pantu aizliegtas aizliegtās vienošanās vai darbības dēļ, to skaitā jēdziena “cēloņsakarība” piemērošanas noteikumi ar nosacījumu, ka tiek ievēroti līdzvērtības un efektivitātes principi (spriedums *Manfredi* u.c., EU:C:2006:461, 64. punkts).
- 25 Tādējādi normas, kas piemērojamas prasībām, lai nodrošinātu tiesību saglabāšanu, kādas indivīdiem izriet no Savienības tiesību tiesās iedarbības, nedrīkst būt mazāk labvēlīgas par normām, kas attiecas uz līdzīgām prasībām, kuru pamatā ir valsts tiesības (līdzvērtības princips), un tās nedrīkst padarīt neiespējamu vai pārmērīgi apgrūtināt to tiesību izmantošanu, kuras piešķirtas ar Savienības tiesību sistēmu (efektivitātes princips) (skat. spriedumus *Courage* un *Crehan*, EU:C:2001:465, 29. punkts; *Manfredi* u.c., EU:C:2006:461, 62. punkts; *Pfleiderer*, EU:C:2011:389, 24. punkts, kā arī *Donau Chemie* u.c., EU:C:2013:366, 27. punkts).
- 26 Šajā ziņā un it īpaši konkurences tiesību jomā šīs normas nedrīkst nelabvēlīgi ietekmēt LESD 101. un 102. panta efektīvu piemērošanu (skat. spriedumus *VEBIC*, C-439/08, EU:C:2010:739, 57. punkts; *Pfleiderer*, EU:C:2011:389, 24. punkts, kā arī *Donau Chemie* u.c., EU:C:2013:366, 27. punkts).
- 27 Pamatlietā *ÖBB-Infrastruktur* norāda, ka daļu no zaudējumiem, kas tai nodarīti, izraisīja attiecīgā aizliegtā vienošanās, kas ļāva saglabāt tirgus cenu tik augstu, ka konkurenti, kuri nebija šīs aizliegtās vienošanās dalībnieki, paši varēja gūt labumu no šīs tirgus cenas, kas bija augstāka, nekā tā būtu bijusi minētās aizliegtās vienošanās neesamības gadījumā, vai nu attiecībā uz peļņas daļu, vai vienkārši attiecībā uz izdzīvošanu, ja savas izmaksu struktūras dēļ normālos konkurences apstākļos tie varētu tikt izstumti no tirgus.
- 28 Ieinteresētās personas, kas iesniedza savus apsvērumus Tiesā, neapstrīd, ka noteiktos apstākļos cenu “jumta” (“umbrella pricing”) fenomens ir atzīts par vienu no iespējamām aizliegtās vienošanās sekām. Turpretim prasītājas pamatlietā būtībā apstrīd, ka būtu pamatoti Savienības tiesības interpretēt tādējādi, ka tās pieļauj prasības par zaudējumu atlīdzību, kas ir pamatotas ar cenu “jumta” pastāvēšanu (“umbrella claims”).
- 29 Šajā ziņā jānorāda, ka tirgus cena ir viens no galvenajiem elementiem, ko ņem vērā uzņēmums, kad nosaka cenu, par kādu tas piedāvā savas preces vai pakalpojumus. Ja ar aizliegto vienošanos attiecībā uz atsevišķām precēm tiek panākta mākslīgi noteiktu augstu cenu saglabāšana un ja ir izpildīti noteikti tirgus nosacījumi tostarp attiecībā uz preces īpašībām vai tirgus lielumu, ko nosedz šī aizliegtā vienošanās, nevar izslēgt, ka konkurējošs uzņēmums, neesot tās dalībnieks, izvēlētos noteikt sava piedāvājuma cenu, kas pārsniedz summu, ko tas būtu izvēlēties normālas konkurences apstākļos, proti, ja minētās aizliegtās vienošanās nebūtu. Tomēr šādos apstākļos, pat ja piedāvājuma cenas noteikšana ir uzskatāma par pilnībā patstāvīgu lēmumu, ko pieņēmis uzņēmums, kas nav aizliegtas vienošanās dalībnieks, ir jākonstatē, ka šis lēmums varēja tikt pieņemts, ņemot vērā šīs aizliegtās vienošanās izkropļoto tirgus cenu, un līdz ar to pretēji konkurences noteikumiem.
- 30 No minētā izriet, ka pretēji tam, ko apgalvo *Schindler Aufzüge und Fahrtreppen* un *Schindler Liegenschaftsverwaltung*, tas, ka uzņēmuma, kas nav aizliegtās vienošanās dalībnieks, bet gūst labumu no cenu “jumta” ekonomiskajiem apstākļiem, klients cieš zaudējumus, jo piedāvājuma cena ir augstāka, nekā tā būtu šīs aizliegtās vienošanās neesamības gadījumā, ir daļa no iespējamām minētās aizliegtās vienošanās sekām, ko tās dalībnieki nevar nezināt.

- 31 Kas attiecas uz valsts tiesisko regulējumu pamatlietā, no iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka Austrijas tiesību aktos tiesības uz atlīdzinājumu tiek kategoriski izslēgtas tādā situācijā, kāda ir aplūkota pamatlietā, tāpēc ka cēloņsakarība starp nodarītajiem zaudējumiem un attiecīgo aizliegto vienošanos, ja nav līgumtiesiskas saiknes ar šīs aizliegtās vienošanās dalībnieku, tiek uzskatīta par pārtrauktu uzņēmumam, kas nav minētās aizliegtās vienošanās dalībnieks, bet kas šīs aizliegtās vienošanās pastāvēšanas dēļ ir noteicis cenu “jumtu” (“umbrella pricing”), pieņemot patstāvīgu lēmumu.
- 32 Protams, kā ir atgādināts šī sprieduma 24. punktā, katras dalībvalsts tiesību sistēmā principā ir jānosaka jēdziena “cēloņsakarība” piemērošanas noteikumi. Taču, kā izriet no Tiesas judikatūras, kas minēta šī sprieduma 26. punktā, šiem valsts noteikumiem ir jānodrošina Savienības konkurences tiesību pilnīga efektivitāte (šajā ziņā skat. spriedumu *VEBIC*, EU:C:2010:739, 63. punkts). Tādējādi šajos noteikumos ir īpaši jāņem vērā LESD 101. pantā izvirzītais mērķis nodrošināt, lai iekšējā tirgū tiktu saglabāta efektīva un neizkropļota konkurence un tādējādi brīvā konkurencē noteiktas cenas. Šādos apstākļos Tiesa sprieda, kā ir atgādināts šī sprieduma 22. punktā, ka valsts noteikumos ikvienam ir jāatzīst tiesības prasīt atlīdzinājumu par nodarītajiem zaudējumiem.
- 33 LESD 101. panta pilnīga efektivitāte tiktu apšaubīta, ja valsts tiesībās ikvienas personas tiesības prasīt atlīdzinājumu par nodarītajiem zaudējumiem kategoriski un neatkarīgi no īpašiem lietas apstākļiem būtu pakārtotas tiesas cēloņsakarības pastāvēšanai, izslēdzot šīs tiesības tāpēc, ka attiecīgajai personai ir bijusi līgumtiesiska saikne nevis ar aizliegtās vienošanās dalībnieku, bet ar uzņēmumu, kas nav aizliegtās vienošanās dalībnieks, bet kura cenu politiku, kā izrādās, tomēr ir ietekmējusi aizliegtā vienošanās, kas veicināja tādu cenu veidošanās mehānismu izkropļošanu, kuri pārvalda konkurenci tirgos.
- 34 Līdz ar to cietušais no cenu “jumta” (“umbrella pricing”) var saņemt atlīdzību par zaudējumiem, ko radījuši aizliegtās vienošanās dalībnieki, kaut arī tam nav līgumtiesiskas saiknes ar šiem dalībniekiem, jo ir pierādīts, ka atbilstoši lietas apstākļiem un tostarp attiecīgā tirgus īpatnībām šīs aizliegtās vienošanās dēļ trešās personas, kas darbojas autonomi, varēja piemērot cenu “jumtu”, un šos apstākļus un īpatnības minētās aizliegtās vienošanās dalībnieki nevarēja nezināt. Iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai šie nosacījumi ir izpildīti.
- 35 *Kone* un *Otis* uzsver, ka prasības atlīdzināt zaudējumus, ko radījušas augstās cenas, kas ir cenu “jumta” pastāvēšanas sekas, ir prasības par zaudējumu atlīdzību sodīšanas nolūkā, jo zaudējumi, kas nodarīti *ÖBB-Infrastruktur*, neesot saistīti ar prasītāju pamatlietā iedzīvošanos. Tomēr jānorāda, ka noteikumi ārpuslīgumiskās atbildības jomā atlīdzināmo zaudējumu summu nesaista ar peļņu, ko ir ieguvusi persona, kas ir vainojama ir šo zaudējumu radīšanā.
- 36 Tāpat minētās prasītājas apgalvo, ka tāda zaudējumu atlīdzināšana var atturēt attiecīgos uzņēmumus no palīdzības sniegšanas konkurences iestādēm lietu izmeklēšanā, kas esot pretēji efektivitātes principam. Taču jāatgādina, ka iecietības programma ir programma, ko Komisija ieviesusi ar savu paziņojumu par atbrīvojumu no sodanaudas [naudas soda] un sodanaudas [naudas soda] samazināšanu karteļu gadījumos (OV 2006, C 298, 17. lpp.), kuram nav likuma spēka un kurš dalībvalstīm nav saistošs (spriedums *Pfleiderer*, EU:C:2011:389, 21. punkts). Tāpēc šī iecietības programma nevar atņemt indivīdiem tiesības valsts tiesās saņemt atlīdzību par zaudējumiem, kas radušies LESD 101. panta pārkāpuma dēļ.
- 37 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu jāatbild, ka LESD 101. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu dalībvalsts tiesību aktu interpretāciju un piemērošanu, saskaņā ar kuru juridisku apsvērumu dēļ tiek kategoriski izslēgti, ka uzņēmumi, kas ir aizliegtās vienošanās dalībnieki, ir civiltiesiski atbildīgi par zaudējumiem, kas radušies tāpēc, ka uzņēmums, kas nav šīs aizliegtās vienošanās dalībnieks, ņemot vērā minētās aizliegtās vienošanās aktivitātes, savas cenas nosaka augstākas, nekā tās būtu, ja aizliegtās vienošanās nebūtu.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 38 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (piektā palāta) nospriež:

LESD 101. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu dalībvalsts tiesību aktu interpretāciju un piemērošanu, saskaņā ar kuru juridisku apsvērumu dēļ tiek kategoriski izslēgts, ka uzņēmumi, kas ir aizliegtās vienošanās dalībnieki, ir civiltiesiski atbildīgi par zaudējumiem, kas radušies tāpēc, ka uzņēmums, kas nav šīs aizliegtās vienošanās dalībnieks, ņemot vērā minētās aizliegtās vienošanās aktivitātes, savas cenas nosaka augstākas, nekā tās būtu, ja aizliegtās vienošanās nebūtu.

[Paraksti]